

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Petrem Sedlákem ve věci

žalobce: V. N., nar. X
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Antonínem Novákem
sídlem Pražská 255/41, 779 00 Olomouc

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 8. 2023, X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 8. 2023, X, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** nahradit žalobci náklady řízení ve výši 7 534 ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Antonína Nováka, advokáta .
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou se žalobce domáhal zrušení shora označeného rozhodnutí žalované, kterým bylo rozhodnuto ve věci námitek proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18. 4. 2023 tak, že námitky žalobce byly zamítnuty a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně bylo potvrzeno. V řízení před správními orgány byl snížen invalidní důchod žalobce, který mu byl vyplácen pro invaliditu třetího stupně, s tím, že žalobce je nadále invalidní pro invaliditu prvního stupně.

II. Podání účastníků

2. V podané žalobě žalobce namítl, že posudkový lékař nevyhodnotil důsledně pokles pracovních schopností žalobce zejména s ohledem na absenci psychiatrického a psychologického vyšetření. Uvedl, že trpí poruchami vědomí, koncentrace, paměti, zraku a sluchu, v důsledku čehož není schopen žádného pracovního nasazení.
3. Žalovaná navrhla zamítnutí žaloby, neboť k prokázání funkčního deficitu v intenzitě indikující invalidizaci druhého či třetího stupně (ve smyslu zákonné úpravy) nedošlo, rozdílné představy žalobce o odpovídající taxaci prožívaných útrap samy o sobě předmětný nárok přirozeně nezakládají. K prokázání zdravotního stavu žalobce navrhla provedení posudku odborným lékařským posouzením.

III. Posouzení věci krajským soudem

4. Žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a je přípustná.
5. Žaloba je důvodná.
6. Z obsahu správního spisu vyplývá, že lékařem OSSZ Prostějov byl dne 21. 11. 2022 vyhotoven posudek o invaliditě, dle něhož se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s poklesem jeho pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 35 %. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI., položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 %.
7. V řízení o námitkách byl pracovištěm ČSSZ pro Prahu a Střední Čechy, odd. lékařské posudkové služby, dne 25. 7. 2023 vypracován posudek o invaliditě žalobce, dle něhož se u žalobce jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VI., položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 35 %.
8. V obou posudcích dospěli lékaři k závěru, že se u žalobce jedná o zdravotní postižení, jehož rozhodující příčina je epilepsie v částečně kompenzované formě.
9. Krajský soud nechal vypracovat posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“) (posudek ze dne 4. 4. 2024), který byl proveden u jednání soudu jako důkaz. PK MPSV zasedala ve složení předsedy komise, lékaře z oboru neurologie a tajemníka. Žalobce byl jednání přítomen, ale s posudkovým závěrem nebyl seznámen. PK MPSV vycházela při zpracování posudku z podkladové dokumentace, vč. pracovní anamnézy, a vyšetření u komise a dospěla k závěru, že u

- žalobce šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, pokles však nedosahoval více než 69 %.
10. Po seznámení se s posudkem soud bez nařízení jednání vyzval PK MPSV k jeho doplnění k závěru neurologického nálezu ze dne 6. 2. 2023, dle kterého se v případě žalobce jedná o těžký únavový syndrom. Konkrétně si soud vyžádal zdůvodnění, na základě čeho byl pro účely posudku hodnocen únavový syndrom žalobce jako středně těžký; k pracovní rekondaci podrobné zdůvodnění, jaké pracovní aktivity je žalobce podle posudkové komise s ohledem na dosažené vzdělání a s ohledem na svůj zdravotní stav schopen vykonávat; a doplnění k jakému datu (stavu) byl hodnocen zdravotní stav žalobce a zda byla v rámci posudkového zhodnocení zohledňována vyšetření ze dne 6. 10. 2023 a ze dne 19. 2. 2024.
 11. PK MPSV doplnila svůj původní posudek posouzením ze dne 12. 9. 2024, ve kterém uvedla, že k datu vydání napadeného rozhodnutí šlo u žalobce o invaliditu druhého stupně a pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, nedosahoval však více než 69 %. Od 2. 8. 2023 do 18. 2. 2024 šlo u žalobce o invaliditu druhého stupně a pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, nedosahoval však více než 69 %. A konečně od 19. 2. 2024 jde u žalobce o invaliditu třetího stupně a pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 %.
 12. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %.
 13. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám a dle shora citované úpravy za tímto účelem pověří k posouzení zdravotního stavu žalobce (pokud žalobní námitky tímto směrem míří) posudkovou komisi MPSV. Posudek této posudkové komise, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013–22).

14. V případě invalidity musí být z posudku vždy zřejmé, že zdravotní stav posuzované osoby byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotní dokumentace i s přihlédnutím ke všem jí tvrzeným obtížím, dále v něm musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav lze podřadit pojmu dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, v jakém rozsahu v důsledku zdravotního postižení poklesla schopnost pracovní činnosti posuzovaného. Procentuální míru poklesu schopnosti pracovní činnosti podle charakteru zdravotního postižení pak komise hodnotí podle přílohy k právnímu předpisu, přičemž zdravotní postižení musí být zařazeno s ohledem na druh a intenzitu postižení pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku této přílohy, a současně musí být objasněno, proč v rámci zde stanoveného rozpětí komise určila míru poklesu pracovní schopnosti v dané výši. Dále musí být zváženo i rozsah a závažnost dalšího nebo dalších zdravotních postižení pro možné zvýšení (nebo snížení) základního bodového ohodnocení a případně provedena i rámcová pracovní rekomandace (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j. 3 Ads 91/2012–19).
15. K tomu je třeba nejprve poznamenat, že při určení míry poklesu pracovní schopnosti nemá žalovaná žádný prostor pro správní uvážení. Jedná se o otázku posouzení zdravotního stavu (které závisí na využití odborných lékařských znalostí) dle kritérií zákona o důchodovém pojištění a vyhlášky o posuzování invalidity. V tomto ohledu je daná otázka předmětem plného soudního přezkumu za využití odborného podkladu v podobě posudku PK MPSV. Ostatně, pokud by tomu bylo jinak, meze přezkumu správního uvážení jsou mnohem užší – soud by správní uvážení nemohl nahradit vlastní úvahou a mohl by zkoumat pouze to, zda správní orgán při jeho aplikaci nevybočil z mezí stanovených ústavními principy, zejména zákazu libovůle, ochrany rovnosti a zákazu diskriminace a zachovávání lidské důstojnosti.
16. Žalovaná obecně nemá možnost jakkoliv hodnotit vhodnost právní úpravy a způsobu posuzování poklesu pracovní schopnosti dle vyhlášky o posuzování invalidity. Teoreticky není vyloučeno, aby krajský soud z určitých důvodů k některému ustanovení vyhlášky nepřihlédl, případně shledal dokonce rozpor zákona s ústavním pořádkem (a využil postupu dle čl. 95 odst. 2 Ústavy), k tomu by však musely v konkrétní věci vést silné ústavně právní důvody, které v nyní projednávané věci soud nespaturuje.
17. Další podstatnou skutečností je, že soud je při hodnocení zákonnosti rozhodnutí žalovaného povinen vycházet ze skutkového a právního stavu, který zde byl v době vydání rozhodnutí správních orgánů (viz § 75 s. ř. s. – k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2017, č. j. 6 Ads 316/2016–28, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2020, č. j. 9 Ads 289/2019–39).
18. Soud se proto zabýval tím, zda byly splněny požadavky na posouzení zdravotního stavu PK MPSV při zohlednění skutkového stavu, který zde byl v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí.
19. Žalobcem byly předloženy listinné důkazy, které jsou datovány až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a to zpráva z psychologického vyšetření ve Vojenské nemocnici Olomouc ze dne 6. 10. 2023, ambulantní nález z neurologie, Vojenská nemocnice Olomouc, ze dne 6. 1. 2024, psychiatrické konzilium ve Vojenské nemocnici

Olomouc ze dne 19. 2. 2024, ambulantní nález praktického lékaře, Vojenská nemocnice Olomouc, ze dne 19. 2. 2024 a 6. 9. 2023. Zároveň doložil i listiny předcházející vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a to ambulantní nálezy praktického lékaře, Vojenská nemocnice Olomouc, ze dne 7. 9. 2021 a 6. 9. 2022, které byly v rámci posouzení zdravotního stavu uvedeny.

20. PK MPSV ve svém posudku dospěla ke odlišným závěrům jako posudkoví lékaři při předcházejícím posouzení zdravotního stavu žalobce. Jak z posudku z dubna 2024, tak z jeho doplnění, vyplývá, že se PK MPSV podrobně zabývala kumulací zdravotních obtíží žalobce a v doplnění posudku jasně vysvětlila výhrady, které soud uvedl. PK MPSV stanovila rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýraznějším dopadem na pokles pracovní schopnosti zdravotní postižení (neuroinfekce) uvedené v kap. I, položce 3c přílohy k vyhlášce č. 359/2009, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 40-60 %, žalobci byla stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 50 %. U žalobce se dle PK MPSV jedná o následky neuroinfekce se středně těžkým funkčním postižením, nejedná se o těžké funkční postižení. Dalšími příčinami dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více závažných zdravotních postižení, tato postižení však nelze podle PK MPSV zohlednit navýšením o 10 %, neboť u rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (neuroinfekce) nelze přiznat horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti, neboť v důsledku neuroinfekce nebyla prokázána těžká motorická, senzorická nebo kognitivní dysfunkce.
21. Žalobce v reakci na posudek PK MPSV vznesl pochybnosti o úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti posudku PK MPSV, a to zejména proto *„další závažnou příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nutno považovat těžký únavový syndrom, kterým se posudkový lékař dostatečně nevypořádal. Je dále skutečností, že se posudkový lékař nevypořádal dostatečně ani s profesní anamnézou žalobce. S touto nemocí posuzovaný je těžko zaměstnatelný jako řemeslník, a jako jeřábník zcela určitě ne. ... pokud žadatel trpí těžkým únavovým syndromem, je schopen být aktivní nejvýše jednu hodinu, poté musí odpočívat, trpí epileptickými záchvaty, poruchami soustředění – je obtížné si u něj představit jakékoliv pracovní zařazení, tzn. výkon jakékoliv soustavné práce za úplatu.“*
22. Již z původního posudku plyne, že těžký únavový syndrom (spolu s dalšími důsledky) je následkem organického onemocnění mozku — neuroinfekce s mozkovým abscesem, a přetrvává od operace mozku. K pracovní rekondaci v doplnění posudku PK MPSV uvedla, že *„vykonávat výdělečnou činnost 1) Jen s podstatně nižšími nároky na tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti 2) S podstatně menšími nároky na kvalifikaci 3) V podstatně menším rozsahu a intenzitě. Tato omezení II. stupni invalidity odpovídají.“*
23. Nad rámec uvedeného soud konstatuje, že z doplnění posudku vyplývá, že u žalobce nedochází ke zlepšení zdravotního stavu. Proto PK MPSV na základě zdravotních zpráv, které nicméně vznikly až po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, přehodnotila své závěry a uznala žalobce od 19. 2. 2024 invalidním pro invaliditu třetího stupně a stanovil pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 70 %.

24. S ohledem na vše uvedené dospěl soud k závěru, že předložený posudek splňuje parametry kladené na něj ustálenou judikaturou správních soudů. Posudkové hodnocení je z hlediska relevantních zdravotních omezení žalobce úplné a z hlediska souladu posudkových závěrů také přesvědčivé. Jako pochybení nelze shledat ani to, že jednotlivé posudky vyhodnotily dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce různě, jelikož pro soud je podstatné závěrečné posouzení PK MPSV, které shledal soud jako dostatečně odůvodněné.

V. Závěr a náklady řízení

25. S ohledem na uvedené dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí spočívalo na nesprávně zjištěném skutkovém stavu, a to právě pro nedostatečné zhodnocení snížení schopnosti žalobce využívat dosažené vzdělání, zkušenosti a znalosti a pokračovat ve výdělečné činnosti. V soudním řízení se prokázalo, že žalobce byl k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí invalidní dle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve druhém stupni invalidity s poklesem pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 50 %, pokles však nedosahoval více než 69 %. V řízení bylo dále prokázáno, že žalobce byl invalidní ve II. stupni ode dne 22. 11. 2022.
26. Soudu proto nezbylo zdejšímu soudu nic jiného, než zrušit žalobou napadené rozhodnutí jako nezákonné dle § 78 odst. 1 s.ř.s. s tím, že v dalším řízení je žalovaný vázán shora uvedenými právními názory zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s.ř.s.) a znovu rozhodne žádosti žalobce o invalidní důchod s tím, že je vázán shora uvedenými zjištěními a závěry soudu.
27. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl v řízení úspěch, a proto mu náleží náhrada nákladů řízení, které mu vznikly v souvislosti s právním zastoupením advokátem. Podle § 9 odst. 4 písm. d), § 7 bod 5. a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, platí, že v řízení o žalobě ve věci nároků fyzických osob v sociálním zabezpečení ve správním soudnictví je tarifní hodnotou 5 000 Kč. Ve smyslu § 7 bod 3 advokátního tarifu činí sazba za jeden úkon právní služby 1 000 Kč. Krajský soud vycházel z toho, že zástupce žalobce učinil ve věci pět úkonů právní služby (příprava a převzetí věci, sepsání žaloby, dvě vyjádření na výzvu soudu a účast u jednání). Ke každému úkonu právní služby náleží náhrada hotových výdajů dle § 13 odst. 3 citované vyhlášky ve výši 300 Kč. Zástupce žalobce neprokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Dále má zástupce právo na cestovné a náhradu času spojenou s cestováním k soudnímu jednání. Žalobce prokázal výdaje za cestu Olomouc-Brno-Olomouc a požadoval náhradu za celkem osm půlhodin cestování. Cestovné celkem představuje 1 034 Kč a celková výše nákladů řízení žalobce tak činí 7 534 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 25. listopadu 2024

Petr Sedlák v. r.
samosoudce